

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP.

Egész évre 20 kor. Fél évre 10 kor. Negyed évre 5 kor.
Egyes számok ára 8 fillér, Kapható az összes hírlap árusítoknál.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BRASSÓ, KAPU-UTCZA 60. SZÁM.

A falrafestett ördög.

(Gy. I.) Egy régi közmondás azt tartja, hogy nem jó az ördögöt a falra festeni, mert megjelenik.

A koalíció ugylátszik, megfelekezett erről a közmondásról, vagy nem igen hitt a régi ősmagyar népmesék ezen örök időkre ránk szakadt ősi hagyományában, mert addig piszkálgatta a hunyókáló parazsat, míg az elfojtott lángokon át a szemébe nem vigyorgott a falra festett ördög.

*

Már hónapok óta folyik a találgatás, hogy megy-e Andrássy, vagy sem?

Képtelenebbnél képtelenebb verziók és merész kombinációk lüktettek végig a napi sajtón és csodálatos, hogy míg a koalizált pártok 48-as szellemű szócsövei görcsösen marasztalták a belügyminisztert, addig az ellenzéki sajtó egyértelműleg konstatálta már akkor, amikor a király az alkotmánybiztosítéki javaslatok szentesítését megtagadta, hogy Andrássy Gyula feltétlenül levonja javaslatának mellőzéséből a a konzekvenciát és nemcsak hogy elhagyja a Wekerle-Kossuth kabinettet, hanem a koalíciót sem támogatja, többé

ha mindjárt szembe nem is helyezkedik vele.

Jól tudtuk már akkor, amikor Andrássy Bécsből javaslatainak nagyrésztben való elutasításával Budapestre utazott, hogy a kormány mindent el fog követni azon célból, hogy Andrássyt, aki nemcsak a kabinetnek, hanem az egész koalíciónak is egyik leghatalmasabb erkölcsi támasztéka, egyideig még, legalább is a kiegyezési kérdések elintézéséig akármi uton, de odaláncolja a bársonyszékhez.

Ez a manőver minden valószínűség szerint azt célozta, hogy a kormány jónak látta részessé tenni a kiegyezés megkötésében a belügyminisztert is, minden valószínűség szerint ennek nagy erkölcsi súlya és népszerűsége miatt, arra számítva ezáltal, hogy amennyiben Andrássy is részes, a létrejövendő kiegyezés megkötésében, esetleges népszerűtlenségük miatt veszítenek a népszerűtlenségükből. A cél indokolt volt, már t. i. a koalíció szempontjából, — de balul ütött ki.

A Zejt hebe-hurgya, kaptafa nyilatkozata, amely Andrássy szolidaritását jelezte a kormányynyal, humbug

kitétel volt, amelyet a koalíció diktált a nagy bécsi lapnak, nyilvánvalóan azon célzattal, hogy az első helyről informált Zejt révén a koalíció magyar organumait is bejárja Andrássy szolidaritásának a hire, és a koalíciós sajtolóra még az a gyanu se hárulhasson, hogy elfogult félhivatalos értesítések nyomán informálta az országot.

Mert az több a természetesenél, hogy a kormánypárti lapok nagy diadallal kürtölték világgá, hogy Andrássy nem megy, de annyira nem megy, hogy ha mégis mennie kellene, hát vele menne az egész kabinet.

Ez így igen szépen és igen loyális gondolkodással volt kieszelve, el is hittük volna, fel is tételeztük volna ezt a Wekerle kormánytól, ha váratlanul hivatalos staféták ki nem bökkentik a nagy titkot, amely se több, se kevesebb, mint annyi, hogy a kormány felkínálta a még miniszter Andrássy bársonyszékét, Jus'h Gyulának.

Hogy Justh Gyulának a miniszteri tárcsa mért nem kellett, ezzel a kérdéssel a „Brassói Lapok” pénteki száma vezércikkben foglalkozott.

Azóta aztán lezajlottak az osztrák

A „Brassói Lapok” tárcája

Káprázat

Álomlátó, csendes nyári éjszakákon,
... Levelek suhognak az orgona fákon,
Nesztelen megállok az ablakod alatt.
Lehunyt szemekkel elmerengve nézem:
Kúszik, lengedez a sápadt holdsütésben
Válladra boruló, selymes arany hajad...

S mig árnyak suhannak, lengő délibábok...

Szőke, barna fürtű kacagó leányok
Köröttem a méla, éji káprázatban —
Én elborult arccal, lehunyt szemmel
nézem,

Hogy a más virága leng a holdsütésben
Válladra boruló, dús arany hajadban.

Győri Imre.

Turista-ötletek.

Dr. Herrmann Antaltól.

— A „Brassói Lapok” eredeti tárcája. —

Az Alföld kenyeret ad, a Felföld lelket.
A völgyben légy galamb, a hegyen sas.

Aki felfelé halad, szerényen meghajlik,
aki lefelé megy peckesen ágaskodik.

A hegyen túl mindig kiesebe a völgy,
mint a hegyen innen.

Karral elfoglaltuk az országot, fejjel nem egészen, lábbal nem.

Az volna az ideális fürdőhely, ahol
nyáron telelni és télen nyaralni lehetne.

Téli munkát adni a székely földműves
népnek és téli szezon a székely fürdőknél:
ez volna a székely kérdés megoldása.

Hogy a fürdőn az egészségesek is fizetnek gyógydíjat, az még kimagyarázható.

De hogy a süketek zenedíjat fizessenek, az csak ottan alakítható meg, ahol a gyógyzenének hajtó hatása van.

Az ember elrontja a természetet, a természet megjavítja az embert.

Ritka növény, vagy állatfaj irtása olyan vandalizmus, mint műkincsek pusztítása.

Erdély a nyavalyás Európa szanatoriuma lehetne, ha volna egészséges politikánk.

A múlt századokból fenn maradt roma táji romantika gyökere. Konzerváljuk a romokat!

Nem menet, hanem jövet térj be a korcsmába.

Legszolidabb vendéglős a hátizsák.

Az is lehet igazi turista, aki nem jár nyaktörő utakon.

Értékesebb a szabadság a hegy hátán, mint az arany a hegy gyomrában.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy régi jó hírnévnek örvendő „Fehér kereszt” címzett üzletünket Kolostor utca 6. szám alól Kolostor-utca 4. szám alá helyeztük át és azt teljesen ujonnan rendeztük be.

Együttal tisztelettel tudjuk, hogy a minden évben szokásos tavaszi bevásárlási utunkból hazaérkezve, mindennemű jó és olcsó árukat hoztunk!

A n. é. közönség becses pártfogását kérve és előre is biztosítva a szolid és pontos kiszolgálásról maradtunk

kiváló tisztelettel,

Varácsonyi Kis M. és Velits

Brassó Kolostor u. 4. sz.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

választások és megedzették a pórul járt Beck szívét. Az osztrák miniszterelnöknek a szociáldemokrata párt tüneményes diadala után most már igazán minden mindegy. Odaát most sokkal fontosabb kérdések fölött folynak a kamarilla irodáiban a titkos tanácskozások, mint a kiegyezési kérdések. Mi történjék Ausztriában? Lemondjon-e a Beck-kormány, feloszolják-e a bécsi parlament, vagy újra választasson-e a király?

*

Nem tudni, hogy a három rossz közül melyiket fogja Beck Őfelségének tanácsolni, de annyi tény, hogy a míg ezeken a meddő politikai hercehurcákon át a kiegyezés megkötéséig eljutunk, Andrássy már előráncigálta a hunyó parázs elfojtott lángjai közül az ördögöt, az erős kezű, rég kísértő, bihari nagy urat . . .

Brassó, május 25.

A horvát nyelvkérdés. Pejacevics horvát bán a képviselőházban felkereste Werle miniszterelnököt, akivel egy óránál hosszabban tanácskozott. A tanácskozás tárgya természetesen a horvát nyelv kérdés volt. A bán távozása után Kossuth és Sztérenyi keresték fel a miniszterelnököt, akik szintén a horvát nyelvkérdésről konferáltak. A tanácskozás után Kossuth Ferecz egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy megegyezés mindeztideig a horvát kérdésben létre nem jött, mert úgy a kormány, mint a horvátok, szigorúan ragaszkodnak eddigi álláspontjukhoz.

Elterjedt különben ma azon hír is, hogy Nikolics bánhelyettes holnap egy kompromisszum tervvel fog Budapestre érkezni.

Illetékes horvát körökben megcáfolják azon híresztelést, mintha a horvátok a nyelvkérdést mindenképpen fel akarták volna vetni a parlamentben, tehát akkor is, ha ezt a vasutasok szolgálati pragmatikájáról szóló törvény nem érintette volna.

A néprajz a legszebb virág az eszmélve járó turista útja szélén.

A monda a tájék lelke.

Ha az E. K. E.-nek annyi pénze volna, mint az E. M. K. E.-nek — — —!

Az E. K. E. sétálva oktat, mint a görög peripatetikus filozófusok.

Levegő, verőfény, mozgás: az egészség koalíciója.

A skizt minden magyar turista ismeri de skizni kevesen tudnak.

Bár annyi ösvény volna az erdélyi hegyen, mint a svájciakon a vasut.

Valamikor egész könyvet írtam a hegyek kultuszáról Erdély népeinél. E kultusz nyomait a hajdankorból fennmaradt mondák és babonák őrzik. Az újkor művelt népeinél nagy közegészségi, társadalmi és gazdasági jelentősége van a hegyek tudatos intenzív kultuszának. E modern kultusznak fő bucsu-helye lehetne Erdély. Hiveinek hiteles anyakönyve az E. K. E. tagjegyzéke volna.

Nem ritka, hogy a legmagasabb hegy csucskok a legmélyebb földrétegből emelkedtek ki.

A bacifus nem hegymászó.

Szováta.

Brassó, május 25.

Egy igen híres régi sóstavat ismer a biblia-ismertet a földrajz. És van egy új keletkezésű sóstó, amely ha ismertebb lesz vetekedni fog amazzal nevezetességre nézve. De a kettő merő ellentéte egymásnak. Mint ha a természet klaszikus példákban akarná megmutatni a kettőben a sónak, ennek a hatalmas erőnek, különböző hatásait. Ama régi sóstó az átok és kárhozát helye, emez új pedig az áldásé. Amazt retteretes haragjában retortájában kavarta a bösz Jehova fertelmes bűnök büntetésére; ezt a magyarok istene virágos jókedvében talán mint örömkönnyet ejtett Meseország, a kies Székelyföld egy paradicsomi zugába, hogy megjutalmazza vele annak jóra való derék népét. Amannak a vidéke kopár sivar sivatag. Növénynem tenyész, állat nem tanyáz ott. Igazán olyan vidék az ahol a madár sem jár. Minden élőlény kerüli. A levegő fojtó gőzökkel terhes. A tóban az enyészet sárkánya tanyáz. Partjain mint ijesztő rémek gúgnak: a némaság, az unalom, a borzalom, a meddőség, a reménytelen kétségbeesés. A halál országa ez. A „Holttenger” Palesztinában a Szent Földön.

A székely sóstó tájéka viruló, termékeny. Buja növényzet koszoruzza. Erdő zöldel, mező virágzik. Léghőmérséklet párja üdítő éltető illatos balzsam. Vize az egészség tündérének palotája. Partjain az élénkség, a vidámság, az öröm, a remény bájos nimfái enyelegnek. Pajzán nevetésök felébreszti a csillogó sósziklák rejtegeiben szunnyadó viszhangot. Körös körül pezsdül, zsong az élet. Mert ez az élet birodalma. Ez az eleven kis tenger a szováta Medvető, a Maros Torda megyei „szentföld” szélén.

Mig a Holttenger táján sobálványnyá merevedett az élő ember, itt megélnék még a sobálvány is. A Medvető újabb neve Ilyés tó. Nem mintha a két fogalom rokon volna. De a tó körrajza a szomszéd ma gaslatról kiterített medvebőr konturjaihoz hasonlít némileg. A tó tulajdonosa pedig s az egész virágzó telep megteremtője Ilyés Lajos nagybirtokos.

Szováta és vidékét leírni nehéz és tálán fölösleges feladat. Nehéz, mert itt a természet rengeteg szépsége és ritkasága tömörül össze. Tudósnak és költőnek, turistának és képirónak kell lennie, aki e csodavilágot egy képbe akarná foglalni. Mélységes tudományu dissertációkat írtak róla a természetbuvárok és orvosok, rajongó dicshimnuszokat zengtek a költők, elragadtatással zárandokolnak oda a turisták és motívumaiból már egész képtárt pingáltak a festők. A muzsikusból pedig zengő áriákat fakasztott a környék varázsszószongása.

A Medvető úgy kiválik a tavak közt mint a rádium az elemek közt. Az egész tó mintha folyékony rádium volna. Olyan rejtélyesek a tulajdonságai, olyan csodások a hatásai. E bűvös vízben, e balzsamos légkörben az egészséges ember szabadnak érzi magát minden földi nyűgtől. Lelkének testének mintha szárnya nőne. A gyöngye erős lesz, az öreg megifjodik. A lábbadozó felüdül, felzendül. A beteg itt úgy leveti a kórságát, mint a fürdőruhát. Itt talán meg se tudna tudni halmi az ember.

A legtöbb erdélyi fürdőnek sok száz más mellett egyik főhiányuk, hogy a prospektus szerint az orvosi lexikon minden

betegségénél javálva vannak. Hát Szováta nem ezt vagy azt a betegséget gyógyítja, hanem általán a betegséget. Az orvosoknak talán majd új speciális betegséget kell fel találniok direkt szováta számára.

Szováta Erdélynek Yellowtone-parkja. Ha Erdély Tündér lona palotája, akkor Szováta az ő bűvös sótartója, melyben az élet savát tartja.

Azt mondja egy elmés meghatározás, hogy a só az a fűszer, amely elrontja az ételt, ha nem teszik bele. Szováta fürdő az élet fűszere, amely elrontja a nyarát annak, aki nem ott tölti.

Mert most még csak nyaralni lehet ottan. De úgy sejtem, közel az idő, midőn Szováta a kontinensnek egyik legelső téli gyógyhelye és sport-telepe lesz. A természet erre prodesztinálta. De az emberek nálunk nem tudják elég hamar megérteni és utolérni a természet intencióit. A teremtető ingyen kegyelemként adta Szováta hazánk-nak. Illő, hogy minden előnyét érvényesítve, világ-szanatoriumként nyújtsa a szenvedő emberiségnek. Ez mind a két félnek nagy hasznára volna.

Dr. Hermann Antal.

Bevándorlás — Amerikába.

Brassó, május 25.

I.

Sokat foglalkozik a magyar sajtó a napról-napra nagyobb méveket öltő kivándorlással. Ezzel a népvándorlással foglalkoznak Jean de Kergorlay a Journal des Débatsban megjelent alábbi cikkei is, de nem magyar szempontból nézik; nem mint európai kivándorlással, hanem mint amerikai bevándorlással foglalkoznak vele, de azért nem kevésbé érdekesek. Hiszen az, hogy kivándorolt véreinkre mi vár Amerikában, hogyan viselkedik velük szemben az állam és hogy szükségét látják-e még odaát annak, hogy a kivándorlást előmozdítsák, vagy pedig korlátozni fogják ezentúl, mind olyan kérdések, melyek minket is érdekelnek.

*

Az Amerikába bevándorlók száma az utolsó évben óriási számmal haladta meg az előző évit. Sohasem ért még el ilyen nagy összeget. Mig 1904. július 1-től 1905. évi június 30-ig 1,028.499 bevándorló érkezett, addig 1905. júliusától 1906. június végéig 1,100.735 embert és pedig 764.463 férfit és 336.272 nőt említenek az Egyesült Államok a bevándorlók rovatában. Ehhez járul még 65.618 személy, kiket a bevándorlási főfelügyelő évi jelentése (Annual report of the commissioner general of immigration) részben mint visszavándorlókat, részben mint utazókat és turistákat külön említ fel.

De ezek közül igen sokan nem utazók és nem azért mennek Amerikába, hogy néhány hét múlva újra visszajöjjenek; igen sok közöttük a munkás, kereskedősegéd és más olyan, ki kenyérkeresés céljából megy oda. Tehát ezek közül is sok marad ott az új világban és ellenkezőleg az igazi bevándorlók közül is sokan térnek vissza hazájukba, vagy mert csak rövid ideig tartó munkára jöttek ki, vagy mert várakozásaikban csalódtak. Így hát a befogadottak száma 1,166.353-ra rug.

Mellőzzük azt a 12.432 bevándorlót, kiknek befogadása alább kifejtendő okokból megtagadtatott. Hogy mindjárt most végezzünk ezekkel felemlítjük, hogy az ezidei